

บทที่ 5

ระบบรหัสอะไหล่

จากการศึกษาระบบรหัสอะไหล่ของโรงงานกรณีศึกษา พบว่า มีระบบรหัสอะไหล่ของสายการผลิตเก่าก่อนข้างดี โดยมีการวางระบบรหัสอะไหล่อย่างชัดเจน แต่ยังไม่สื่อถึงระบบเครื่องจักรรหัสอะไหล่ทั่วไป และรหัสวัสดุสิ้นเปลืองก็ยังไม่สามารถสื่อถึงประเภทของอะไหล่และวัสดุประเภทนั้น ๆ ด้วย ยกตัวอย่างเช่น

ตารางที่ 5.1 ตัวอย่างการจัดรหัสอะไหล่ในปัจจุบัน

PART NAME	CODE	MACHINE	POSITION
POSITIONING MICROSWITCH	E001	SLITTER	E-1
BELT TRANSPORT	M010	SLITTER	M-10
น้ำมันเครื่อง MONOGRADE	G048	วัสดุสิ้นเปลือง	G-48
SCREW M4x0.7x35MM	G038	อะไหล่ทั่วไป	G-38

เมื่อมีความต้องการในการใช้อะไหล่ช่างประจำเครื่องยัง ไม่มีความชัดเจนในรหัสอะไหล่ จึงใช้ตัวอย่างอะไหล่ที่เสียมาทำการเบิกอะไหล่ ทำให้เสียเวลาในการค้นหาอะไหล่ ซึ่งส่งผลให้เวลาที่ใช้ในการซ่อมบำรุงเครื่องจักรมีค่าสูงไปด้วย ส่วนสายการผลิตใหม่จะมีอะไหล่ที่ซ้ำซ้อนอยู่บ้าง ทั้งนี้จะพบว่าจะมีอะไหล่บางส่วนของสายการผลิตเก่ากับสายการผลิตใหม่ที่ซ้ำซ้อนกันแต่มีรหัสต่างกัน จึงทำให้ปริมาณสต็อกอะไหล่ในปัจจุบันค่อนข้างสูงซึ่งมีค่าประมาณ 3.8 – 4 ล้านบาท โดยเป็นปริมาณการใช้ถึง 2 ปี แต่โดยทั่วไปนั้นควรอยู่ในช่วง 2 เดือนของการใช้ สำหรับระบบการจัดเก็บอะไหล่ที่นั่นค่อนข้างดี จึงไม่ก่อให้เกิดปัญหาในการจัดเก็บอะไหล่

จากปัญหาดังกล่าว ในระบบรหัสอะไหล่สามารถสรุปปัญหาได้ดังนี้

- (1) ระบบการควบคุมรหัสอะไหล่ของสายการผลิตใหม่และสายการผลิตเก่ามีอะไหล่ที่ซ้ำซ้อนกันแต่มีรหัสต่างกัน มีผลให้มีสต็อกอะไหล่ที่มากเกินไปจนเกิดความจำเป็น
- (2) การขาดระบบรหัสเครื่องจักรทำให้มีการสับสนของการเบิกใช้อะไหล่

- (3) ช่างประจำเครื่องไม่มีความชัดเจนในรหัสของอะไหล่ จึงใช้ตัวอย่างอะไหล่ที่เสียเพื่อมาเบิกจ่ายอะไหล่ ทำให้เสียเวลาในการค้นหาอะไหล่ ส่งผลให้เวลาในการซ่อมบำรุงใช้เวลานาน

การจัดระบบรหัสอะไหล่ใหม่ให้มีการสื่อถึงระบบรหัสเครื่องจักรด้วยนั้นจะช่วยให้การค้นหาอะไหล่ใช้เวลาน้อยลง ส่งผลให้เวลาที่ใช้ในการซ่อมบำรุงนั้นลดลง อีกทั้งการจัดอะไหล่ของสายการผลิตเก่าและสายการผลิตใหม่ที่มีความซ้ำซ้อนกันแต่มีรหัสต่างกันให้เป็นรหัสเดียวกัน จะสามารถช่วยลดปริมาณสต็อกอะไหล่ลงได้

ระบบรหัสอะไหล่ของคลังวัสดุฝ่ายซ่อมบำรุงสามารถแบ่งประเภทของรหัสได้ดังนี้

- 1) รหัสอะไหล่เครื่องจักร
- 2) รหัสวัสดุสิ้นเปลือง

5.1 รหัสอะไหล่เครื่องจักร

วัสดุในรายการอะไหล่เครื่องจักรเป็นวัสดุหรือชิ้นส่วนเครื่องจักรที่สามารถแยกแยะเฉพาะได้ว่าเป็นของเครื่องจักรใดเครื่องจักรหนึ่งโดยเฉพาะ รหัสจะนำหน้าด้วยตัวอักษรที่แสดงรหัสของประเภทเครื่องจักร แล้วตามด้วยตัวเลข 3 หลักที่แสดงลำดับที่ของอะไหล่ นอกจากนี้ยังอาจมีตัวเลขตามอีก 2 หลักในกรณีที่อะไหล่ชิ้นนั้นมีหลายขนาด ประกอบด้วยกลุ่มของตัวอักษรและตัวเลข ดังนี้

##@@@. &&

##	หมายถึง	ตัวอักษรแสดงประเภทของเครื่องจักร
@@@	หมายถึง	ตัวเลขแสดงอันดับที่ของอะไหล่ในเครื่องจักรประเภทนั้น
&&	หมายถึง	ตัวเลขแสดงอันดับที่ของขนาดต่าง ๆ ในอะไหล่ชิ้นนั้น
เช่น	SC003.01	แทนอะไหล่เครื่องจักรของเครื่องตัดแผ่นผ้า ซึ่งเป็นชิ้นส่วนอันดับที่ 3 ซึ่งมีหลายขนาด โดยที่มีขนาดอันดับที่ 1

ตารางที่ 5.2 รายการรหัสเครื่องจักร

ลำดับ	ประเภทของเครื่องจักร	รหัสเครื่องจักร
1	เครื่องตัดแผ่นฝา (Scroll chear)	SC
2	เครื่องปั๊มฝา (Press)	PR
3	เครื่องอบถุงฝา (Shrink tunnel)	ST
4	เครื่องรัดกถ่อง	PS
5	เครื่องเตาอบฝา (Liner)	LN
6	เครื่องยกแผ่นเหล็ก	HF
7	เครื่องคัดฝาเลีย	SP
8	เครื่องตัดแผ่นเหล็กกระป๋อง (Slitter)	SL
9	เครื่องเชื่อมกระป๋อง (Welder)	WD
10	เครื่องบานกระป๋อง (Flanger)	FG
11	เครื่องบานปากและทำลอน (Flanger&Bead)	FB
12	เครื่องใส่ฝา (Seamer)	SM
13	เครื่องตรวจรอยรั่วกระป๋อง (Vacuum test)	VT
14	เครื่องพ่นแป้ง (Powder)	PD
15	เครื่องทงแลคเกอร์ (Out side lacquer)	LQ
16	เครื่องปั๊มลม (Air Pump)	AP
17	เครื่องทำอากาศแห้ง (Air Dyer)	AD
18	เครื่องทำอุณหภูมิน้ำเย็น (Air chiller)	AC

5.2 รหัสวัสดุสิ้นเปลือง

ประกอบด้วยกลุ่มของตัวอักษรและตัวเลข ดังนี้

G#@#@ . \$\$

G	หมายถึง	ตัวอักษรแสดงว่าเป็นวัสดุสิ้นเปลือง
#	หมายถึง	ตัวอักษรแสดงประเภทของวัสดุประเภทนั้น
@#@	หมายถึง	ตัวเลขแสดงอันดับที่ของวัสดุในประเภทนั้น ๆ
\$\$	หมายถึง	ตัวเลขแสดงอันดับที่ของขนาดต่าง ๆ ในวัสดุในประเภทนั้น

เช่น GW001.00 แทนวัสดุสิ้นเปลืองลำดับที่ 1 ตามบัญชีประเภทวัสดุงาน โลหะ

ตารางที่ 5.3 รายการรหัสประเภทวัสดุ

ลำดับ	ประเภทวัสดุ	รหัส
1	สารประกอบ	C
2	น้ำมัน	L
3	น็อต สกรู	K
4	งานโลหะ	W
5	สปริง	S
6	ไฟฟ้า	E
7	ท่อ	P
8	ลูกปืน	B
9	เหล็กรูปพรรณ	M
10	สายพาน	V
11	วัสดุสิ้นเปลืองอื่น ๆ	O

1) สารประกอบ (C)

สามารถแบ่งประเภทของรหัสได้ดังนี้

GC001	หมายถึง	แก๊ส
GC002	หมายถึง	ทินเนอร์
GC003	หมายถึง	แลคเกอร์
GC004	หมายถึง	ขางน้ำ
GC005	หมายถึง	สีทุกชนิด

2) น้ำมัน (L)

สามารถแบ่งประเภทของรหัสได้ดังนี้

GL001	หมายถึง	จารบี
GL002	หมายถึง	น้ำมันเครื่องเบอร์ 40
GL003	หมายถึง	น้ำมันเครื่อง (ไฮโดรลิก)
GL004	หมายถึง	น้ำมันกัด (ล้างเครื่องจักร)
GL005	หมายถึง	น้ำมันมะพร้าว (ล้างเครื่องทาข่าย)

3) นี้อต สกรู (K)

สามารถแบ่งประเภทของรหัสได้ดังนี้

GK001	หมายถึง	นี้อตสแตนเลส
GK002	หมายถึง	นี้อตหกเหลี่ยม
GK003	หมายถึง	นี้อตแข็ง
GK004	หมายถึง	นี้อตธรรมดา
GK005	หมายถึง	สกรู
GK006	หมายถึง	ตะปู
GK007	หมายถึง	อื่น ๆ

4) งานโลหะ (W)

สามารถแบ่งประเภทของรหัสได้ดังนี้

GW001	หมายถึง	ลวดเชื่อมสำหรับเหล็กเหนียว
GW002	หมายถึง	ลวดเชื่อมสำหรับเหล็กหล่อ
GW003	หมายถึง	ลวดเชื่อมสำหรับเหล็กไร้สนิม
GW004	หมายถึง	หินเจียรทุกชนิด
GW005	หมายถึง	วัสดุอื่น ๆ สำหรับงานโลหะ

5) สปริง (S)

สามารถแบ่งประเภทของรหัสได้ดังนี้

GS001	หมายถึง	สปริงของเครื่องตัดแผ่นเหล็กกระป๋อง
GS002	หมายถึง	สปริงของเครื่องปั๊ม
GS003	หมายถึง	สปริงของเครื่องทायางน้ำ
GS004	หมายถึง	สปริงของเครื่องทำตัวกระป๋องและเชื่อมตะเข็บ
GS005	หมายถึง	สปริงของเครื่องแต่งขอบ
GS006	หมายถึง	สปริงของเครื่องปิดฝา

6) หมวดไฟฟ้า (E)

สามารถแบ่งประเภทของรหัสได้ดังนี้

GE001	หมายถึง	สวิตช์และปลั๊กต่าง ๆ
GE002	หมายถึง	สายไฟฟ้าและอุปกรณ์สำหรับการเดินสายไฟฟ้า
GE003	หมายถึง	หลอดไฟฟ้าและอุปกรณ์ที่ใช้ติดตั้ง
GE004	หมายถึง	แมกเนติกสวิตช์ เบรกเกอร์
GE005	หมายถึง	วัสดุอื่น ๆ สำหรับงานไฟฟ้า

7) ท่อ (P)

สามารถแบ่งประเภทของรหัสได้ดังนี้

GP001	หมายถึง	ท่อพีวีซี
GP002	หมายถึง	ข้อต่อ ข้อแยกสำหรับท่อพีวีซี
GP003	หมายถึง	ท่อประปา
GP004	หมายถึง	ข้อต่อ ข้อแยกสำหรับท่อประปา
GP005	หมายถึง	ท่อสแตนเลส
GP006	หมายถึง	ข้อต่อ ข้อแยกสำหรับท่อสแตนเลส
GP007	หมายถึง	วาล์วและก๊อกประเภทต่าง ๆ
GP008	หมายถึง	หน้าแปลน
GP009	หมายถึง	ปะเก็น
GP0010	หมายถึง	วัสดุอื่นสำหรับงานท่อ

8) ลูกป้อน (B)

สามารถแบ่งประเภทของรหัสได้ดังนี้

GB001	หมายถึง	ตลับลูกป้อน
-------	---------	-------------

9) เหล็กรูปพรรณ (M)

สามารถแบ่งประเภทของรหัสได้ดังนี้

GM001	หมายถึง	เหล็กกล้า
GM002	หมายถึง	เหล็กแข็ง
GM003	หมายถึง	เหล็กประเภทอื่น ๆ

10) สายพาน (V)

สามารถแบ่งประเภทของรหัสได้ดังนี้

GV001	หมายถึง	สายพาน
-------	---------	--------

11) วัสดุสิ้นเปลืองอื่น ๆ (O)

สามารถแบ่งประเภทของรหัสได้ดังนี้

GO001	หมายถึง	ถุงมือ
GO002	หมายถึง	กระดาษขาว
GO003	หมายถึง	กระบอกอัดจารบี
GO004	หมายถึง	เทปพันสายไฟ
GO005	หมายถึง	วัสดุสิ้นเปลืองอื่น ๆ